Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
MICHALA BOBEKA
od 21. siječnja 2016.[1]

**Predmet C-48/15**

**État belge**
**protiv**
**NN (L) International, bivši ING International SA, pravni sljednik društva ING Dynamic SA**

(zahtjev za prethodnu odluku koji je uputio cour d'appel de Bruxelles (Belgija))

„Zahtjev za prethodnu odluku – Sloboda pružanja usluga – Slobodno kretanje kapitala – Godišnji porez na subjekte za zajednička ulaganja (UCI-ji) – Poveznica za oporezivanje – Neto iznosi upisani preko posrednika rezidenata – Usporedivost stranih i belgijskih UCI-ja – Posebna sankcija koja se primjenjuje na strane UCI-je)"

## I – **Uvod**

1. Godišnji porez na subjekte za zajednička ulaganja (UCI-ji) u Belgiji se naplaćivao od 1993. na temelju neto vrijednosti imovine tih subjekata (u daljnjem tekstu: godišnji porez). U trenutku njegova uvođenja, samo su belgijski UCI-ji bili obvezni plaćati godišnji porez. Međutim, belgijska tijela su 2003. izmijenila poveznicu za oporezivanje. Obvezu plaćanja godišnjeg poreza uvela su ne samo belgijskim UCI-jima, nego i stranim UCI-jima koji trguju svojim udjelima u Belgiji. Obje vrste UCI-ja godišnji su porez plaćale na ukupne neto iznose „uložene" u Belgiji do 31. prosinca prethodne godine. Osim što su 2003. izmijenila poveznicu za oporezivanje, belgijska su tijela uvela novu posebnu sankciju za strane UCI-je koji ne plate dospjele iznose godišnjeg poreza.

2. Ovaj zahtjev za prethodnu odluku upućen je u postupku između društva NN (L) International, UCI-ja koji je uređen luksemburškim pravom, i État belge (država Belgija). Postupak se odnosi na odbijanje belgijskih poreznih tijela da vrate iznos koji je društvo NN (L) International platilo za 2005. Sud koji je uputio zahtjev pita Sud protive li se primjena godišnjeg poreza na strane UCI-je i nametanje posebne sankcije stranim UCI-jima koji ne ispune tu poreznu obvezu pravu Unije.

1 — Izvorni jezik: engleski

Prethodna se pitanja osobito odnose na tumačenje Direktive 69/335/EEZ[2], Direktive 85/611/EEZ[3], slobodu pružanja usluga i slobodno kretanje kapitala. Ta pitanja još jednom pružaju Sudu priliku da razmotri kontradiktornost između fiskalnog suvereniteta država članica i obveza država članica da poštuju temeljne slobode zajamčene ugovorima.

## II – **Pravni okvir**

### A – *Pravo Unije*

#### 1. Direktiva Vijeća 69/335

3. Cilj Direktive 69/335 je uklanjanje prepreka slobodnom kretanju kapitala usklađivanjem neizravnih poreza na prikupljanje kapitala u državama članicama. U skladu s člankom 1. te direktive, države članice naplaćuju usklađeni porez na kapital na ulaganja kapitala u društva kapitala. U članku 4. Direktive 69/335 nalaze se dva popisa tih transakcija na koje se obračunava, i na koje se može obračunavati, porez na kapital.

4. Sukladno zadnjoj uvodnoj izjavi iz njezine preambule, Direktivom 69/335 predviđa se i ukidanje drugih neizravnih poreza koji imaju iste značajke kao porez na kapital ili biljezi. Ti su porezi navedeni u članku 10. direktive u kojem se predviđa da, osim poreza na kapital, države članice neće naplaćivati nikakav porez: „(a) na transakcije iz članka 4.; (b) na ulaganja, zajmove ili pružanje usluga u okviru transakcija iz članka 4.; te na (c) registraciju ili bilo koju drugu formalnost koja je potrebna prije započinjanja poslovanja kojem trgovačko društvo, poduzeće, udruga ili pravna osoba kojoj je cilj stjecanje dobiti eventualno može podlijegati zbog svojega pravnog oblika” [neslužbeni prijevod].

5. Člankom 11. Direktive 69/335 državama članicama se zabranjuje da na bilo koji način oporezuju: „(a) stvaranje, izdavanje, uvrštavanje na kotaciju na burzi, plasiranje dionica na tržište i trgovanje dionicama, udjelima ili drugim vrijednosnim papirima iste vrste, ili potvrdama koje predstavljaju takve vrijednosnice, bez obzira na to tko ih je izdao; (b) zajmove, uključujući vladine obveznice, koje su prikupljene izdavanjem zadužnica ili drugih prenosivih vrijednosnih papira, bez obzira na to tko ih je izdao, formalnosti koje su uz to vezane, ili stvaranje, izdavanje, uvrštavanje na kotaciju na burzi, plasiranje na tržište i trgovanje takvim zadužnicama ili drugim prenosivim vrijednosnim papirima” [neslužbeni prijevod].

#### 2. Direktiva Vijeća 85/611

6. Svrha Direktive 85/611, kako je određena u uvodnoj izjavi 2., je usklađivanje nacionalnih prava kojima su uređeni subjekti za zajednička ulaganja radi ujednačivanja uvjeta tržišnog natjecanja između tih subjekata na razini Unije, istovremeno osiguravajući učinkovitiju i ujednačeniju zaštitu imatelja udjela. Kako je navedeno u uvodnoj izjavi 4., direktiva utvrđuje zajednička osnovna pravila za odobrenja za rad, nadzor, strukturu i djelatnosti subjekata za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) u državama članicama, kao i informacije koje moraju objavljivati.

2 — Direktiva Vijeća od 17. srpnja 1969. o neizravnim porezima na prikupljanje kapitala (SL L 249, str. 25.) [neslužbeni prijevod]. Ta je direktiva stavljena izvan snage Direktivom Vijeća 2008/7/EZ od 12. veljače 2008. o neizravnim porezima na prikupljanje kapitala (SL L 46, str. 11.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 9., svezak 2., str. 159.). Međutim, za potrebe ovog predmeta, primjenjivi propis *ratione temporis* je Direktiva 69/335.

3 — Direktiva Vijeća od 20. prosinca 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa o subjektima za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 375, str. 3.) [neslužbeni prijevod]. Ta je direktiva, nakon što je nekoliko puta izmijenjena, zamijenjena Direktivom 2009/65/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 13. srpnja 2009. o usklađivanju zakona i drugih propisa u odnosu na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 302, str. 32.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 3., str. 213.), kako je izmijenjena Direktivom 2014/91/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 23. srpnja 2014. (SL L 257, str. 186.). Ponavljam da se u vrijeme nastanka činjenica iz ovog predmeta primjenjivala Direktiva 85/611.

7. U članku 44. stavku 1. Direktive 85/611 navodi se da „UCITS koji trguje svojim udjelima u drugoj državi članici mora poštovati zakone i druge propise koji su na snazi u toj državi koji se ne odnose na područje uređeno ovom Direktivom”. Nadalje, sukladno članku 44. stavku 3., države članice moraju odredbe navedene u članku 44. stavku 1. primjenjivati bez diskriminacije.

B – *Belgijsko pravo*

8. Godišnji porez na UCI-je unesen je u Zakonik o porezu na nasljeđivanje (Code des droits de succession) Zakonom od 22. srpnja 1993. o poreznim i financijskim odredbama [4]. Potom je Programskim zakonom od 22. prosinca 2003. [5], koji je stupio na snagu 1. siječnja 2004., godišnji porez izmijenjen tako što je proširenо njegovo područje primjene. Na temelju te izmjene, i strani su UCI-ji koji trguju svojim udjelima u Belgiji postali obveznici godišnjeg poreza u skladu s člankom 161. podstavkom 3. Zakonika o porezu na nasljeđivanje, u verziji koja se primjenjuje na činjenice iz glavnog postupka.

9. U članku 161.a Zakonika o porezu na nasljeđivanje se u pogledu oporezivog iznosa predviđa: „(1) Što se tiče subjekata za ulaganja navedenih u članku 161. stavcima 1. i 2. [odnosno, belgijskih UCI-ja], porez se plaća na ukupne neto iznose uložene u Belgiji do 31. prosinca prethodne godine. […] (2) Što se tiče subjekata za ulaganja navedenih u članku 161. stavku 3. [odnosno, stranih UCI-ja], porez se plaća na ukupan iznos koji je do 31. prosinca prethodne godine uložen u Belgiji od trenutka njihove registracije kod Komisije za bankarstvo, financije i osiguranje […]”.

10. Prema odluci kojom se upućuje prethodno pitanje, stopa godišnjeg poreza je 2006. iznosila 0,07 % oporezivog iznosa.

11. Člankom 162. Zakonika o porezu na nasljeđivanje područje primjene sankcija predviđenih u Knjizi I. tog zakonika proširenо je na porez predviđen člankom 161. Osobito, člankom 162. stavkom 2. tog zakonika, u njegovoj verziji koja se primjenjivala u vrijeme nastanka činjenica, uvedena je posebna sankcija za strane UCI-je: sudskim rješenjem može im se zabraniti da ubuduće trguju svojim udjelima u Belgiji.

## III – **Činjenično stanje, postupak i prethodna pitanja**

12. Društvo NN (L) International (tuženik) je društvo za investicije s promjenjivim dioničkim kapitalom [6]. Njegovo je sjedište u Luksemburgu. Prema odluci kojom se upućuje prethodno pitanje koju je uputio cour d’appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu), tuženik je propisno podnio svoju godišnju poreznu prijavu za neto iznose uložene u Belgiji 2005. Tuženik je također platio porez u predviđenom roku.

13. Tuženik je u prvostupanjskom postupku osporavao zakonitost godišnjeg poreza te je zahtijevao povrat poreza u iznosu od 185 739,34 eura. Tuženik je tvrdio da je godišnji porez u suprotnosti s Direktivom 69/335 i Direktivom 85/611, kao i odredbama Ugovora o EZ-u o slobodi pružanja usluga i slobodnom kretanju kapitala. Tuženik je podredno tvrdio da je godišnji porez u suprotnosti s člankom 22. Konvencije o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja i određenim pitanjima u pogledu poreza na dohodak i kapital koju su Belgija i Veliko vojvodstvo Luksemburg potpisali 17. rujna 1970. (u daljnjem tekstu: Konvencija o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja). Prvostupanjski sud je uvažio podredni zahtjev. Istaknuo je da je godišnji porez u suprotnosti s člankom 22. Konvencije o

4 — *Moniteur belge* od 26. srpnja 1993., str. 17350.

5 — *Moniteur belge* od 31. prosinca 2003., str. 62160.

6 — Koja se općenito nazivaju SICAV (société d’investissement à capital variable).

izbjegavanju dvostrukog oporezivanja, smatrajući da predstavlja porez na bogatstvo. Stoga je zaključio da društvo NN (L) International nije obvezno plaćati godišnji porez. Međutim, prvostupanjski sud je utvrdio da je tužbeni zahtjev kojim se navodila povreda Direktive 69/335 neosnovan. Nije presudio o drugim tužbenim zahtjevima kojima se navodila povreda Ugovora o EZ-u i Direktive 85/611.

14. Belgijsko porezno tijelo uložilo je žalbu protiv prvostupanjske odluke. Tvrdilo je da se Konvencija o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja ne odnosi na godišnji porez te da je članak 160. i slj. Zakonika o porezu na nasljeđivanje u skladu s prethodno navedenim odredbama prava Unije. Društvo NN (L) International zahtijevalo je da se prvostupanjska odluka potvrdi te je, podredno, uložilo protužalbu protiv prvostupanjske odluke kojom je odbijen zahtjev kojim se navodila povreda Direktive 69/335 i odluke da se ne presudi o zahtjevima kojima se navodila povreda drugih odredbi prava Unije.

15. U tim okolnostima, cour d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu) odlučio je prekinuti postupak i uputiti sljedeća prethodna pitanja:

„(1) Treba li Direktivu Vijeća 69/335/EEZ od 17. srpnja 1969. o neizravnim porezima na prikupljanje kapitala (SL L 249, str. 25.) i, konkretno, njezine članke 2., 4., 10. i 11. uzete kao cjelinu, tumačiti na način da su im protivne odredbe nacionalnog prava poput onih iz članaka 161. i 162. belgijskog Zakonika o porezu na nasljeđivanje izmijenjene Programskim zakonom od 22. prosinca 2003. o porezu na subjekte za zajednička ulaganja, time što subjekti za zajednička ulaganja osnovani kao društva kapitala u nekoj drugoj državi članici, koji trguju svojim udjelima u Belgiji, moraju jednom godišnje podmiriti navedeni porez na ukupan iznos svojih udjela upisanih u Belgiji umanjen za iznos otkupa ili isplate takvih upisa, uz posljedicu da iznosi koje su takvi subjekti za zajednička ulaganja prikupili u Belgiji podliježu navedenom porezu sve dok navedeni subjekti njima mogu raspolagati?

(2) Treba li članke 49. do 55. i 56. do [60.] Ugovora o EZ-u, ako je potrebno u vezi s člankom 10. i člankom 293. drugom alinejom Ugovora o EZ-u, tumačiti na način da su protivni tomu da neka država članica jednostrano mijenja poveznicu na temelju koje se nameće porez, kako je predviđeno člankom 161. i pratećim člancima belgijskog Zakonika o porezu na nasljeđivanje, kako bi osobnu poveznicu koja se temelji na boravištu poreznog obveznika, priznatu međunarodnim poreznim pravom, zamijenila navodnom poveznicom stvarne veze koja nije priznata međunarodnim poreznim pravom, vodeći računa o činjenici da, kako bi osigurala svoj fiskalni suverenitet, država članica donosi posebnu sankciju poput one iz članka 162. podstavka 3. belgijskog Zakonika o porezu na nasljeđivanje, samo u odnosu na strane gospodarske subjekte?

(3) Treba li članke 49. i 56. Ugovora o EZ-u, ako je potrebno u vezi s člankom 10. i člankom 293. drugom alinejom Ugovora o EZ-u, tumačiti na način da se protive porezu poput gore opisanog, koji, time što uopće ne uzima u obzir poreze kojima u njihovoj državi članici već podliježu subjekti za zajednička ulaganja osnovani u nekoj drugoj državi članici, predstavlja dodatni financijski trošak koji može omesti trgovanje njihovim udjelima u Belgiji?

(4) Treba li Direktivu Vijeća 85/611/EEZ od 20. prosinca 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa koji se odnose na subjekte za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) (SL L 375, str. 3.), prema potrebi u vezi s člancima 10. i 293. drugom alinejom Ugovora o EZ-u, tumačiti na način da se protivi porezu poput gore opisanog, zato što isti ugrožava glavni cilj direktive usmjeren na olakšavanje trgovanja udjelima subjekata za zajednička ulaganja u Europskoj uniji?

(5) Treba li članke 49. i 56. Ugovora o EZ-u tumačiti na način da se protive administrativnim teretima povezanima s naplatom poreza poput onog gore opisanog, a koje snose subjekti za zajednička ulaganja osnovani u nekoj drugoj državi članici koji trguju svojim udjelima u Belgiji?

(6) Treba li članke 49. i 56. Ugovora o EZ-u tumačiti na način da se protive odredbi nacionalnog prava poput one iz članka 162. podstavka 2. belgijskog Zakonika o porezu na nasljeđivanje utoliko što ta odredba predviđa posebnu sankciju za subjekte za zajednička ulaganja osnovane u nekoj drugoj državi članici koji trguju svojim udjelima u Belgiji, odnosno sudsku zabranu da ubuduće ulažu svoje udjele u Belgiji, u slučaju da ne podnesu svoju prijavu do 31. ožujka svake godine ili ne plate gore opisani porez?"

16. Pisana su očitovanja podnijeli društvo NN (L) International, belgijska vlada i Europska komisija. Stranke koje su sudjelovale u pisanom dijelu postupka su na raspravi održanoj 28. listopada 2015. iznijele usmena očitovanja.

## IV – **Ocjena**

### A – *Dopuštenost prethodnih pitanja*

17. Belgijska vlada u svojim pisanim očitovanjima ističe da su četvrto, peto i šesto pitanje koja su upućena Sudu nedopuštena. Što se tiče četvrtog pitanja, vlada smatra da u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje nisu izneseni nikakvi posebni razlozi zbog kojih bi se trebalo smatrati da je godišnji porez u suprotnosti s Direktivom 85/611. U pogledu petog pitanja, belgijska vlada tvrdi da sud koji je uputio zahtjev nije naveo nijednu odredbu nacionalnog prava kojom se uvode administrativne obveze te da, nadalje, nije pružio nikakve informacije o posljedičnoj diskriminaciji do koje bi došlo u pogledu stranih UCI-ja. Potonju tvrdnju u svojim očitovanjima iznosi i Komisija, iako formalno ne osporava dopuštenost pitanja. Osim toga, belgijska vlada smatra da peto pitanje nije relevantno za rješavanje spora u glavnom postupku. Naposljetku, belgijska vlada navodi da je i šesto pitanje nedopušteno na temelju toga da članak 162. podstavak 2. Zakonika o porezu na nasljeđivanje nije predmet spora pred nacionalnim sudom. Ta odredba nije ni u kakvoj vezi s predmetom spora u glavnom postupku. Osim toga, buduća primjena sankcije protiv društva NN (L) International je tek hipotetske naravi.

18. Prema ustaljenoj sudskoj praksi [7], pitanja o tumačenju prava Unije koja uputi nacionalni sud uživaju presumpciju relevantnosti. Sud može odbiti odlučiti o zahtjevu za prethodnu odluku koji je uputio nacionalni sud samo ako je očito da zatraženo tumačenje prava Unije nema nikakve veze s činjeničnim stanjem ili predmetom spora u glavnom postupku, ako je problem hipotetski ili ako Sud ne raspolaže činjeničnim i pravnim elementima potrebnima da bi se mogao dati koristan odgovor na upućena pitanja.

19. Ako te kriterije primijenimo na ovaj predmet, smatram da se prigovori o nedopuštenosti četvrtog i šestog pitanja trebaju odbiti. Međutim, slažem se s belgijskom vladom da se peto pitanje treba odbaciti kao nedopušteno.

20. Točno je da u četvrtom pitanju, kako ga je formulirao sud koji je uputio zahtjev, nije određena konkretna odredba Direktive 85/611 čije se tumačenje traži. Samo se navodi direktiva kao takva i njezini ciljevi. Međutim, sukladno ustaljenoj sudskoj praksi [8], ako su pitanja neprecizno sročena, na Sudu je da na temelju svih informacija koje mu je pružio nacionalni sud i dokumenata koji se odnose na glavni postupak odredi elemente prava Unije koje treba protumačiti, uzimajući u obzir predmet spora. U ovom predmetu, činjenica da se u pitanju samo općenito spominje Direktiva 85/611 ne sprječava Sud da nacionalnom sudu pruži elemente tumačenja prava Unije koji mu mogu omogućiti da donese odluku u postupku koji se pred njim vodi.

7 — Vidjeti nedavnu presudu Pujante Rivera (C-422/14, EU:C:2015:743, t. 20. i navedenu sudsku praksu).

8 — Presude Haug-Adrion (251/83, EU:C:1984:397, t. 9.); Arcaro (C-168/95, EU:C:1996:363, t. 21.); Teckal (C-107/98, EU:C:1999:562, t. 34.); i ČEZ (C-115/08, EU:C:2009:660, t. 81.).

21. U pogledu šestog pitanja, ne može se tvrditi da nije relevantno za potrebe glavnog postupka. Društvo NN (L) International u glavnom postupku osporava zakonitost članka 160. i slj. Zakonika o porezu na nasljeđivanje, odnosno članaka kojima je predviđeno uređenje koje se prema belgijskom pravu primjenjuje na godišnji porez. Stoga se od suda koji je uputio zahtjev traži da odluči u postupku koji se odnosi na zakonitost uređenja godišnjeg poreza, uključujući posebnih sankcija koje se u skladu s člankom 162. podstavkom 2. Zakonika o porezu na nasljeđivanje određuju nerezidentnim UCI-jima. Stoga se to pitanje ne može smatrati hipotetskim te irelevantnim za rješavanje spora u glavnom postupku.

22. Nadalje, činjenica da sankcije predviđene nacionalnim pravom nisu bile izrečene glede konkretnog činjeničnog stanja predmeta u prošlosti nisu sprječavale Sud da odgovori na prethodno pitanje [9], Sud je često bio suočen s pitanjima koja su sadržavala elemente koji su se odnosili na neizvjesne događaje ili hipotetske situacije te je ta pitanja smatrao dopuštenima ako su bila relevantna za glavni postupak [10]. Metaforički rečeno, ako je bit spora zbiljska i stvarna, sud koji je uputio zahtjev treba imati pravo Sudu postaviti pitanja o eventualnim rubovima te biti. To je, tim više, posrijedi ako su ti rubovi oštri, kao što je slučaj sa sankcijama.

23. Zbog tih razloga primjedbe belgijske vlade u pogledu dopuštenosti četvrtog i šestog pitanja treba odbiti.

24. U petom se pitanju radi o drukčijoj situaciji. Sukladno ustaljenoj sudskoj praksi [11] te članku 94. Poslovnika Suda, potreba za tumačenjem prava Unije koje će biti korisno nacionalnom sudu zahtijeva da on odredi činjenični i zakonodavni okvir unutar kojeg se nalaze pitanja koja postavlja ili da barem objasni činjenične tvrdnje na kojima se ona temelj. Podaci dostavljeni u odlukama kojima se upućuje prethodno pitanje ne služe samo tomu da omoguće Sudu davanje korisnih odgovora, već također da omoguće vladama država članica kao i drugim zainteresiranim strankama podnošenje očitovanja sukladno članku 23. Statuta Suda Europske unije [12].

25. U ovom predmetu, u odluci kojom se upućuje prethodno pitanje nema ničega što bi Sudu omogućilo da precizno odredi što bi ti „administrativni troškovi" iz petog pitanja nacionalnog suda trebali biti. Ista je nesigurnost prisutna i u očitovanjima stranaka: belgijska vlada pretpostavlja da se pojam „administrativni troškovi" odnosi na obvezu podnošenja porezne prijave nadležnim tijelima. Tu pretpostavku dijeli i Komisija. S druge strane, društvo NN (L) International, koje u svojim pisanim očitovanjima ne izražava nikakva stajališta o tom pitanju, kratko je navelo da se treba tumačiti da izraz „administrativni troškovi" predstavljaju unutarnje troškove prikupljanja relevantnih informacija o identitetu i mjestu boravišta imatelja udjela.

26. Ukupno gledajući, Sud ne raspolaže ni činjeničnim ni pravnim kontekstom na temelju kojeg bi ocijenio „administrativne troškove". Stranke nisu na odgovarajući način razmotrile to pitanje. Zbog toga smatram da se peto pitanje treba proglasiti nedopuštenim.

9 — Vidjeti presudu P i S (C-579/13, EU:C:2015:369). U t. 99. mišljenja iz tog predmeta, nezavisni odvjetnik M. Szpunar naveo je da ni iz zahtjeva za prethodnu odluku ni iz očitovanja stranaka ne proizlazi da je nekoj od tužiteljica izrečena novčana kazna (C-579/13, EU:C:2015:39, t. 99.).

10 — Vidjeti, među ostalim, presude X i Y (C-200/98, EU:C:1999:566, t. 21. i 22.); Bosman (C-415/93, EU:C:1995:463, t. 65.) kao i Gauweiler i dr. (C-62/14, EU:C:2015:400, t. 28. i 29.).

11 — Vidjeti, među ostalim, presudu Mulders (C-548/11, EU:C:2013:249, t. 28. i navedenu sudsku praksu).

12 — Vidjeti, među ostalim, rješenje Mlamali (C-257/13, EU:C:2013:763, t. 24. i navedenu sudsku praksu).

B – *Ocjena prethodnih pitanja*

27. Na početku je potrebno naglasiti da je cour d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu) Sudu uputio šest pitanja prije nego što odluči o klasifikaciji poreza za potrebe primjene Konvencije o dvostrukom oporezivanju. Dakle, od Suda se ne traži da ponudi tumačenje klasifikacije godišnjeg poreza. Analiza poreza koja je u ovom mišljenju izvršena kako bi se utvrdila njegova usklađenost s relevantnim odredbama prava Unije ne dovodi u pitanje utvrđivanje naravi poreza za potrebe primjene Konvencije o izbjegavanju dvostrukog oporezivanja. To je zadaća nacionalnog suda.

28. Moja ocjena o meritumu prethodnih pitanja ima sljedeći tijek: kao prvo, izvršit će se analiza usklađenosti godišnjeg poreza sa sekundarnim pravom Unije (prvo i četvrto pitanje). Kao drugo, godišnji porez će se ispitati u pogledu njegove usklađenosti s primarnim pravom, odnosno temeljnim slobodama predviđenih Ugovorom o EZ-u (drugo i treće pitanje). Kao treće, razmotrit ću posebne sankcije određene isključivo za UCI-je i njihovu usklađenost s primarnim pravom Unije (šesto pitanje).

1. Prvo pitanje: Direktiva 69/335

29. Svojim prvim pitanjem, cour d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu) pita trebaju li se članci 2., 4., 10. i 11. Direktive 69/335 tumačiti na način da se protive porezu na strane UCI-je kao što je belgijski godišnji porez. Sve stranke koje su Sudu podnijele očitovanja slažu se da se na prvo pitanje treba odgovoriti niječno zato što Direktiva 69/335 nije primjenjiva na godišnji porez.

30. Slažem se.

31. Svrha Direktive 69/335 je ukidanje neizravnih poreza, osim poreza na kapital, koji imaju iste značajke kao taj porez, odnosno onih koji se primjenjuju na transakcije obuhvaćene tom direktivom [13].

32. U ovom predmetu, osnovica godišnjeg poreza sastoji se od neto iznosa uloženih u Belgiji do 31. prosinca prethodne godine. Iz zakonodavne povijesti, na koju se belgijska vlada poziva u svojim pisanim očitovanjima, jasno je da treba smatrati da se pojam „uloženi neto iznosi" odnosi na ukupnu imovinu UCI-ja umanjenu za iznos otkupa. Pojam iznosa uloženih „u Belgiji" odnosi se na prijenose (upise, prodaju) izvršene u Belgiji putem posredničke financijske institucije [14]. Belgijska vlada također ističe da neto vrijednost imovine UCI-ja ovisi o čimbenicima kao što su iznos upisa, povrati i dugovi, promjene u vrijednosti temeljne imovine, prihodi i troškovi.

33. Stoga je jasno da se takav porez ne odnosi ni na jednu vrstu transakcija koje podliježu porezu na kapital u skladu s člankom 4. Direktive 69/335. Kako je Sud već istaknuo, sve takve transakcije uključuju prijenos kapitala ili imovine društvu kapitala u državi članici koja vrši oporezivanje, ili rezultiraju stvarnim povećanjem kapitala ili imovine društva [15]. Isto tako, godišnji porez ne spada u područje primjene zabrane iz članka 10. Direktive, s obzirom na to da ne odgovara nijednoj oporezivoj transakciji iz članka 4. na koje se upućuje u članku 10. točkama (a) i (b) direktive. Slično tomu, godišnji porez nije povezan s registracijom ili bilo kojom drugom formalnosti koja je potrebna prije započinjanja poslovanja, u smislu članka 10. točke (c) direktive. Naposljetku, godišnji porez se ne odnosi ni na jednu od transakcija koje su obuhvaćene člankom 11. direktive.

13 — Presuda Optiver i dr. (C-22/03, EU:C:2005:143, t. 27.).

14 — Chambre des représentants de Belgique, Projet de loi-programme, 2003.-2004., 51-0473/001, str. 157.

15 — Presuda Nonwoven (C-4/97, EU:C:1998:507, t. 20.)

34. Stoga je jasno da godišnji porez ne spada u područje primjene *ratione materiae* Direktive 69/335. Stoga, Direktiva 69/335 nije primjenjiva na predmet pred sudom koji je uputio zahtjev. Zato Sudu predlažem da na prvo pitanje odgovori niječno: Direktiva Vijeća 69/335 ne protivi se naplaćivanju poreza UCI-jima sa sjedištem u drugoj državi članici kao što je godišnji porez na UCI-je o kojemu je riječ u glavnom postupku.

2. Četvrto pitanje: Direktiva 85/611

35. Svojim četvrtim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev želi utvrditi treba li se Direktiva 85/611 tumačiti na način da se protivi naplaćivanju poreza, kao što je godišnji porez, zato što taj porez ugrožava glavni cilj te direktive usmjeren na olakšavanje trgovanja udjelima subjekata za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (u daljnjem tekstu: UCITS) u Europskoj uniji.

36. U pogledu tog pitanja, društvo NN (L) International tvrdi da godišnji porez otežava ostvarenje ciljeva Direktive 85/611. Nasuprot tomu, belgijska vlada ističe da Direktiva 85/611 ne dira u ovlasti država članica u području oporezivanja. U tom smislu, Komisija tvrdi da Direktiva 85/611 ne sadržava nijednu odredbu o oporezivanju te, stoga, nema nikakav utjecaj na ovaj predmet.

37. Slažem se sa stajalištem Komisije i belgijske vlade.

38. Direktivom 85/611 usklađuju se nacionalna prava o UCITS-ima. Njezin je cilj olakšavanje slobodnog kretanja udjela subjekata za zajednička ulaganja u Uniji. Unatoč tomu, stupanj usklađenosti koji se direktivom predviđa je ograničen. Njome se utvrđuju samo osnovna zajednička pravila za odobrenja za rad, nadzor, strukturu i djelatnosti UCITS-a u državama članicama, kao i informacije koje moraju objavljivati [16]. Osobito, Direktiva 85/611 usvojena je na temelju članka 57. stavka 2. Ugovora o EZ-u (koji je, nakon izmjena, postao članak 53. UFEU-a). Potonji se ne odnosi na oporezivanje UCITS-a od strane država članica.

39. Istina, u članku 44. Direktive 85/611 navodi se da se UCITS-i koji trguju svojim udjelima u drugim državama članicama moraju pridržavati zakona i drugih propisa koji su na snazi u tim državama, a koji se ne odnose na područje uređeno tom direktivom. Nadalje, sukladno članku 44. stavku 3. direktive, države članice takve odredbe moraju primjenjivati bez diskriminacije.

40. U članku 44. direktive podsjeća se na sveobuhvatnu i opću zabranu diskriminacije na temelju državljanstva ili mjesta osnivanja. Međutim, ne smije ga se tumačiti na način da proširuje područje primjene Direktive 85/611 *ratione materiae*.

41. Kao prvo, članak 44. treba se tumačiti u kontekstu Direktive 85/611 u cjelini: dok se usklađivanje provedeno tom direktivom temelji na načelu nadzora matične države i uzajamnog priznavanja [17], člankom 44. stavkom 1. priznaju se i održavaju ovlasti država članica domaćina u područjima koja nisu obuhvaćena direktivom. U tom kontekstu, članak 44. najbolje je protumačiti na način da se njime iznova potvrđuju ovlasti države članice u svim tim područjima koja nisu izričito obuhvaćena direktivom, uključujući oporezivanje.

42. Kao drugo, te još važnije, neovisno o tumačenju područja primjene članka 44. stavka 1., pravilo o nediskriminaciji iz članka 44. stavka 3. Direktive 85/611, na koje se poziva društvo NN (L) International, može se smatrati ponovnim uvođenjem načela nediskriminacije koje je već predviđeno u Ugovorima. Stoga, ocjena predstavljaju li godišnji porez i posebna sankcija za nerezidentne UCI-je diskriminaciju treba se umjesto toga provesti u okviru odredbi Ugovora o EZ-u koje se odnose na temeljne slobode.

16 — Vidjeti uvodne izjave 2., 3. i 4. Direktive 85/611.

17 — Vidjeti t. 4. mišljenja nezavisnog odvjetnika N. Jääskinena u predmetu Gruslin (C-88/13, EU:C:2014:79).

43. Stoga, Direktiva 85/611 nije relevantna u ovom predmetu. Opća te, po definiciji, prilično apstraktna obveza lojalne suradnje iz članka 10. Ugovora o EZ-u (koji je sadržajno zamijenjen člankom 4. stavkom 3. UEU-a) ne mijenja taj zaključak [18]. To vrijedi i za članak 293. Ugovora o EZ-u (stavljen izvan snage Ugovorom iz Lisabona). Sud je utvrdio da svrha potonje odredbe nije određivanje pravnog pravila koje je kao takvo izravno primjenjivo, već se njome samo definira nekoliko pitanja o kojima će države članice međusobno pregovarati koliko je to potrebno. Slijedeći taj pristup, Sud je više puta istaknuo da se samom tom odredbom, čak i da je ukidanje dvostrukog oporezivanja jedan od ciljeva Ugovora o EZ-u, pojedincima ne mogu dodjeljivati prava na koja se oni mogu pozivati pred nacionalnim sudovima [19].

44. Stoga, predlažem Sudu da na četvrto pitanje odgovori kako slijedi: Direktivu 85/611 treba tumačiti na način da se ne protivi naplaćivanju poreza, kao što je godišnji porez na UCI-je o kojemu je riječ u glavnom postupku.

## 3. Drugo i treće pitanje: usklađenost godišnjeg poreza s temeljnim slobodama

45. Svojim drugim i trećim pitanjem, za koja smatram da ih je prikladno zajedno razmotriti, sud koji je uputio zahtjev u biti pita protive li se primjenjive odredbe Ugovora o EZ-u o slobodi pružanja usluga i slobodnom kretanju kapitala, u vezi s člancima 10. i 293. Ugovora o EZ-u, uvođenju godišnjeg poreza na strane UCI-je. Dvojbe suda koji je uputio zahtjev osobito proizlaze iz činjenice da su belgijska tijela poveznicu za oporezivanje koja se prije temeljila na boravištu poreznog obveznika zamijenila s poveznicom koji se temelji na „stvarnoj vezi”. Nadalje, belgijska tijela uvela su posebnu sankciju koja se primjenjuje samo na strane gospodarske subjekte.

### a) Primjenjiva sloboda

46. Nacionalni sud se u svojim pitanjima poziva na članke 49. do 55. i članke 56. do 60. Ugovora o EZ-u (koji su postali članci 56. do 62. UFEU-a, članci 63. do 66. UFEU-a i članak 75. UFEU-a) ne navodeći kako se svaka od tih odredbi primjenjuje na slučaj iz glavnog postupka. Međutim, kako Komisija ističe, očito je da su relevantne odredbe koje su se primjenjivale u vrijeme nastanka činjeničnog stanja bile članci 49., 56. i 58. Ugovora o EZ-u (koji su postali članci 56., 63. i 65. UFEU-a).

47. Kako je Sud zaključio, da bi se utvrdilo kojom je temeljnom slobodom obuhvaćeno nacionalno zakonodavstvo, treba uzeti u obzir predmet dotičnog zakonodavstva [20].

48. Nacionalnim zakonodavstvom koje je predmet glavnog postupka uveden je godišnji porez na UCI-je na temelju neto vrijednosti njihove imovine pomnožene s brojem udjela upisanih u državi članici koja vrši oporezivanje. Stoga bi se moglo smatrati da godišnji porez potencijalno ograničava i slobodno kretanje kapitala i slobodu pružanja usluga. Međutim, treba istaknuti da Sud ispituje predmetnu mjeru samo s obzirom na jednu od tih dviju sloboda ako se pokaže da je jedna od tih sloboda posve sporedna u odnosu na drugu te da joj može biti pridružena [21]. Kako bi proveo tu analizu, Sud je, u nedostatku definicije pojma „kretanje kapitala” u Ugovoru o EZ-u, utvrdio da Prilog I. Direktivi 88/361 [22] sadržava netaksativan popis koji ima indikativnu vrijednost jer su u njemu

18 — Vidjeti u tom pogledu presude Deutsche Grammophon Gesellschaft (78/70, EU:C:1971:59, t. 5.); Riseria Geddo (2/73, EU:C:1973:89, t. 4.) kao i rješenje Levy i Sebbag (C-540/11, EU:C:2012:581, t. 26. i 28.). Vidjeti također presudu 3M Italia (C-417/10, EU:C:2012:184, t. 30. i slj.).

19 — Vidjeti, među ostalim, presudu Gilly (C-336/96, EU:C:1998:221, t. 16.) kao i rješenje Levy i Sebbag (C-540/11, EU:C:2012:581, t. 27.).

20 — Vidjeti, osobito, presude Test Claimants in the FII Group Litigation (C-35/11, EU:C:2012:707, t. 90.) i Wagner-Raith (C-560/13, EU:C:2015:347, t. 31.).

21 — Vidjeti, osobito, presude Dijkman i Dijkman-Lavaleije (C-233/09, EU:C:2010:397, t. 33.) kao i Fidium Finanz (C-452/04, EU:C:2006:631, t. 34.).

22 — Direktiva Vijeća od 24. lipnja 1988. za provedbu članka 67. Ugovora (stavljena izvan snage Ugovorom iz Amsterdama) (SL L 178, str. 5.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 10., svezak 3., str. 7.)

navedene transakcije koje mogu predstavljati kretanje kapitala [23]. Za potrebe ovog predmeta, vrijedi istaknuti da se stjecanje od strane rezidenata udjela stranih subjekata kojima se trguje ili se ne trguje na burzi ubraja u kretanja kapitala navedena u dijelu A točke IV. priloga I. navedenoj direktivi, koji se izričito odnosi na „[t]ransakcije udjelima društava za zajednička ulaganja” [24].

49. U ovom je predmetu jasno da je godišnji porez povezan sa stjecanjem od strane rezidenata udjela subjekata za zajednička ulaganja u smislu nomenklature iz Priloga I. Direktivi 88/361. Stoga, kako je društvo NN (L) International istaknulo u svojim pisanim očitovanjima, može se smatrati da se godišnji porez prije svega odnosi na slobodno kretanje kapitala [25].

50. Posljedično, u okolnostima iz ovog predmeta te za potrebe ocjene usklađenosti godišnjeg poreza s Ugovorima, smatram da se analiza treba usredotočiti na slobodno kretanje kapitala, a ne na slobodu pružanja usluga [26].

b) Predstavlja li porez ograničenje slobodnog kretanja kapitala

51. Društvo NN (L) International tvrdi da poveznica koja se primjenjuje u belgijskom zakonodavstvu zanemaruje međunarodno prihvaćene kriterije za oporezivanje. Osim toga, tuženik ističe da godišnji porez predstavlja ograničenje slobodnog kretanja kapitala. Razlog tomu je što se njime nameće financijski teret na UCI-je koji može utjecati na dobit imatelja udjela. Stoga, prema mišljenju tuženika, godišnji porez može strane UCI-je odvratiti od trgovanja svojim udjelima u Belgiji, ili im to trgovanje ograničiti, osobito uzimajući u obzir da su UCI-ji sa sjedištem u Belgiji već obvezni plaćati porez na upis u toj državi članici. Međutim, Komisija tvrdi da godišnji porez, sam po sebi, ne predstavlja diskriminirajuće postupanje jer i belgijski UCI-ji imaju isti porezni tretman [27]. Belgijska vlada tvrdi da je potrebno uvažiti načelo suvereniteta države članice u području oporezivanja te podsjeća da je dvostruko oporezivanje posljedica istovremenog izvršavanja fiskalnog suvereniteta. Nadalje, čitava svrha primjene godišnjeg poreza na strane UCI-je upravo je osiguravanje „jednakih uvjeta” za različite investicijske proizvode na belgijskom tržištu.

52. Kao prvo, mora se istaknuti da oporezivanje UCI-ja u Uniji nije usklađeno. U biti, porezna uređenja država članica u tom području znatno se razlikuju [28]. Uzimajući tu okolnost u obzir, početna te glavna vodilja analize mora biti uvažavanje činjenice da oporezivanje UCI-ja spada u nadležnost država članica te da će, logično, između pojedinih država članica u tom pogledu postojati razlike.

23 — Presuda Wagner-Raith (C-560/13, EU:C:2015:347, t. 23. i navedena sudska praksa)

24 — Presude VBV - Vorsorgekasse (C-39/11, EU:C:2012:327, t. 21.) i Wagner-Raith (C-560/13, EU:C:2015:347, t. 24.)

25 — Vidjeti, *mutatis mutandi*, presudu Wagner-Raith (C-560/13, EU:C:2015:347, t. 25.).

26 — Dodajem da analiza iz perspektive slobode pružanja usluga ne bi dovela do drukčijeg zaključka zbog metodološke dosljednosti ocjene koja se treba provesti u pogledu tih temeljnih sloboda. U tom pogledu, vidjeti presudu Gebhard (C-55/94, EU:C:1995:411, t. 37.). Za skupnu analizu nacionalnih mjera na temelju članaka 21., 45., 49., 56. i 63. UFEU-a, vidjeti presudu Libert i dr. (C-197/11 i C-203/11, EU:C:2013:288, t. 37. i slj.). Također vidjeti, u pogledu slobode poslovnog nastana i slobodnog kretanja kapitala, presude Columbus Container Services (C-298/05, EU:C:2007:754, t. 56.); Test Claimants in Class IV of the ACT Group Litigation (C-374/04, EU:C:2006:773, t. 93.) i Test Claimants in the FII Group Litigation (C-446/04, EU:C:2006:774, t. 60.).

27 — Komisija ostaje pri svojem stajalištu glede porezne stope koja se primjenjuje na određene UCI-je u skladu s člankom 161. (b) stavkom 5., u pogledu koje je izrazila svoju namjeru da pokrene postupak zbog povrede (http://europa.eu/rapid/press-release_IP-14-1144_en.htm). Međutim, nacionalni sud tu odredbu nije razmatrao te je ona, stoga, izvan okvira ovog predmeta.

28 — Vidjeti, osobito, Adema, R., *UCITS and Taxation. Towards Harmonization of the Taxation of UCITS*, Kluwer Law International, Deventer, 2009.

53. Međutim, kako je Sud utvrdio [29], postoji granica tog aspekta nadležnosti država članica: nacionalna porezna pravila ne mogu predstavljati ograničenje temeljnih sloboda. Mjere zabranjene člankom 56. stavkom 1. Ugovora o EZ-u (koji je postao članak 63. stavak 1. UFEU-a), odnosno one koje predstavljaju ograničenja kretanju kapitala, uključuju mjere koje su takve naravi da mogu odvratiti nerezidente od ulaganja u nekoj državi članici ili pak rezidente te države članice od ulaganja u drugim državama [30].

54. Primjenjujući ta načela na posebno područje oporezivanja, Sud je više puta zaključio da se radi o ograničenju zabranjenom člankom 56. stavkom 1. Ugovora o EZ-u u slučajevima kada je posljedica nacionalnih mjera bila različito postupanje prema rezidentima i nerezidentima [31]. S druge strane, kada se u poreznom pravilu nije pravila nikakva razlika između poreznih subjekata za koje se smatralo da su usporedivom položaju te posljedica toga nije bilo nepovoljnije postupanje [32], Sud je zaključivao da takvo ograničenje ne postoji [33].

55. U okolnostima iz ovog predmeta, očito je da se nacionalno zakonodavstvo, kako Komisija tvrdi, jednako primjenjuje na rezidentne i nerezidentne UCI-je. Osim toga, primjena godišnjeg poreza nema za posljedicu to da strani UCI-ji u konačnici snose veći porezni teret od belgijskih UCI-ja.

56. Međutim, društvo NN (L) International tvrdi da primjena godišnjeg poreza na strane UCI-je ima za posljedicu zabranjenu diskriminaciju jer se prema položajima rezidentnih i nerezidentnih UCI-ja, koji nisu usporedivi, jednako postupa.

57. Ne slažem se. Doista je točno da se, općenito govoreći, još od Aristotela smatra da nepravda postoji ne samo kad se prema sličnim situacijama različito postupa, nego i kada se prema objektivno različitim situacijama jednako postupa [34]. Problem je da mi, konkretno, te u dotičnom predmetu, tvrdnje društva NN (L) International prema kojima su položaji stranih i belgijskih UCI-ja usporedivi u pogledu plaćanja godišnjeg poreza nisu uvjerljive.

58. Istina, u skladu s ustaljenom sudskom praksom u području izravnih poreza kao što su porez na dohodak i porez na bogatstvo, gdje objektivne razlike između poreznih obveznika mogu igrati ulogu, često se smatralo da rezidenti i nerezidenti u državi koja vrši oporezivanje nisu u usporedivom položaju u pogledu primjene određenih poreznih povlastica i uređenja [35]. Međutim, to se ne može tumačiti toliko široko da zahtijeva opće različito postupanje prema rezidentnim i nerezidentnim gospodarskim subjektima, čime bi se države članice prisililo da uvedu posebno porezno uređenje za nerezidente. Stoga, kako bi se utvrdilo jesu li položaji rezidentnih i nerezidentnih poreznih obveznika usporedivi, potrebno je analizirati njihove objektivne položaje s obzirom na odnosno porezno uređenje. Prema belgijskom zakonodavstvu, neto vrijednost udjela UCI-ja kojima se trgovalo u Belgiji u prethodnoj kalendarskoj godini podliježe istoj vrsti poreza. Stoga se na domaće i strane subjekte koji se bave istom gospodarskom djelatnošću primjenjuju isti uvjeti.

29 — Vidjeti, osobito, presudu Komisija/Mađarska (C-253/09, EU:C:2011:795, t. 42. i navedenu sudsku praksu).

30 — Presuda van Caster (C-326/12, EU:C:2014:2269, t. 25. i navedena sudska praksa).

31 — Za nedavnu sudsku praksu, vidjeti, primjerice, presude Grünewald (C-559/13, EU:C:2015:109, t. 20. i 21.); Bouanich (C-375/12, EU:C:2014:138, t. 55. i 56.); DMC (C-164/12, EU:C:2014:20, t. 40. i 43.) kao i van Caster (C-326/12, EU:C:2014:2269, t. 36 i 37.).

32 — Vidjeti, primjerice, presudu Viacom Outdoor (C-134/03, EU:C:2005:94, t. 37.).

33 — Vidjeti, osobito, presude X (C-686/13, EU:C:2015:375, t. 32. i slj.); Columbus Container Services (C-298/05, EU:C:2007:754, t. 39. i 40.) kao i Kerckhaert i Morres (C-513/04, EU:C:2006:713, t. 17. i slj.).

34 — *Aristotle's Nicomachean Ethics. A New Translation*, Bartlett, R. C., i Collins, S. D., University of Chicago Press, 2011., Book V.3, 1131a20.

35 — Kako je nezavisni odvjetnik M. Wathelet nedavno naglasio u t. 33. svojega mišljenja u predmetu Timac Agro Deutschland (C-388/14, EU:C:2015:533, t. 33.), malo je predmeta u kojima je Sud na temelju neusporedivosti rezidenata i nerezidenata odlučio da različito postupanje ne predstavlja diskriminaciju. Vidjeti, osobito, presude Schumacker (C-279/93, EU:C:1995:31, t. 31.); D. (C-376/03, EU:C:2005:424, t. 31. i slj.) kao i Truck Center (C-282/07, EU:C:2008:762, t. 41. i slj.). Međutim, to nije slučaj u pogledu drugih sustava oporezivanja koji ne uzimaju u obzir objektivne razlike između poreznih obveznika. Vidjeti u tom pogledu presude Komisija/Belgija (C-250/08, EU:C:2011:793, t. 57. i 58) kao i Komisija/Mađarska (C-253/09, EU:C:2011:795, t. 56. i 57.).

59. Element na koji se društvo NN (L) International poziva u prilog tvrdnji da položaji stranih i belgijskih UCI-ja nisu usporedivi je činjenica da su UCI-ji, rezidenti Luksemburga, već obvezni plaćati porez na upis u toj državi članici. Međutim, Sud je više puta zaključio da nepovoljnosti koje su posljedica usporednog izvršavanja poreznih nadležnosti različitih država članica ne predstavljaju ograničenje slobode kretanja ako to izvršavanje nadležnosti nije diskriminirajuće [36]. U skladu s tim, države članice nisu dužne uskladiti vlastiti porezni sustav s onima drugih država članica s ciljem uklanjanja dvostrukog oporezivanja [37].

60. Domaći i strani UCI-ji u potpunosti su usporedivi za potrebe oporezivanja gospodarske djelatnosti na državnom području Belgije. Jedina razlika postoji u pogledu područja koje je izričito izostavljeno: usporedno izvršavanje ovlasti oporezivanja država članica. Stoga, po mojemu mišljenju, osporavano porezno uređenje ne može predstavljati ograničenje slobodnog kretanja kapitala.

61. Naposljetku, osvrćući se na argumente koji su već izneseni u točki 43. ovog mišljenja, primjena članka 10. Ugovora o EZ-u (koji je sadržajno zamijenjen člankom 4. stavkom 3. UEU-a) i članka 293. Ugovora o EZ-u (koji je stavljen izvan snage Ugovorom iz Lisabona), ne može dovesti do drugačijeg zaključka.

62. Stoga, predlažem da Sud na drugo i treće pitanje odgovori tako da se članak 56. stavak 1. Ugovora o EZ-u ne protivi poreznom zakonodavstvu države članice, kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku, koje rezidentne i nerezidentne UCI-je obvezuje na plaćanje godišnjeg poreza na temelju neto iznosa upisanih na njezinu državnom području.

### 4. Posebna sankcija primjenjiva samo na strane UCI-je

63. Svojim šestim pitanjem, sud koji je uputio zahtjev pita moraju li se članci 49., 56. i 58. Ugovora o EZ-u tumačiti na način da se protive članku 162. podstavku 2. belgijskog Zakonika o porezu na nasljeđivanje. Tom se odredbom predviđa posebna sankcija za UCI-je sa sjedištem u drugoj državi članici koji u Belgiji trguju svojim udjelima: ako u predviđenom roku ne podnesu poreznu prijavu ili ne plate godišnji porez, može im se sudskim rješenjem zabraniti da „ubuduće" u Belgiji trguju svojim udjelima.

64. Društvo NN (L) International i Komisija ističu da sankcija predviđena člankom 162. podstavkom 2. belgijskog Zakonika o porezu na nasljeđivanje predstavlja diskriminaciju na temelju mjesta sjedišta, s obzirom da slična sankcija ne postoji za belgijske UCI-je. Komisija je na raspravi navela da glede tog pitanja namjerava pokrenuti postupak zbog povrede. Nasuprot tomu, belgijska vlada tvrdi da postoji jednakovrijedna sankcija za domaće UCI-je. To je članak 133. (b) Zakonika o porezu na nasljeđivanje u kojem je, među ostalim, predviđena mogućnost zatvaranja poslovnica subjekta ako je direktor, član ili zaposlenik tog subjekta osuđen zbog povrede odredbi Zakonika o porezu na nasljeđivanje. Belgijska vlada je na raspravi potvrdila da se sankcije iz članka 133. (b) mogu primijeniti i na strane UCI-je. Međutim, prema belgijskoj vladi, te ili druge vrste sankcija, kao što su novčane sankcije, vrlo je teško izvršiti protiv stranih UCI-ja. Zbog toga se smatralo da je potrebna posebna sankcija za strane UCI-je. Ta vlada također tvrdi da je različito postupanje prema belgijskim i stranim UCI-jima dopušteno na temelju članka 58. Ugovora o EZ-u te je opravdano potrebom da se osigura učinkovit porezni nadzor i naplata poreza.

36 — Vidjeti, u tom pogledu, osobito presude Kerckhaert i Morres (C-513/04, EU:C:2006:713, t. 20.); Banco Bilbao Vizcaya Argentaria (C-157/10, EU:C:2011:813, t. 38.) i Damseaux (C-128/08, EU:C:2009:471, t. 27.).

37 — Vidjeti, osobito, presude Block (C-67/08, EU:C:2009:92, t. 31.); X (C-302/12, EU:C:2013:756, t. 29.) kao i Damseaux (C-128/08, EU:C:2009:471, t. 33. i slj.).

65. Posebna sankcija predviđena člankom 162. podstavkom 2. Zakonika o porezu na nasljeđivanje daje sudovima ovlast da UCI-jima sa sjedištem u drugim državama članicama zabrane obavljanje djelatnosti u Belgiji, iako mogu zakonito nastaviti s istim tim djelatnostima u matičnoj državi članici. Zbog toga posebnu sankciju koju Belgija predviđa samo za strane UCI-je treba razmotriti u kontekstu slobode pružanja usluga iz članka 49. Ugovora o EZ-u [38].

66. Treba istaknuti da su sankcija iz članka 162. podstavka 2. Zakonika o porezu na nasljeđivanje, odnosno, sankcija primjenjiva na strane UCI-je, te sankcije iz članka 133. (b), odnosno one koje imaju opću primjenu, različite po svojoj naravi i težini. Kao prvo, sankcije iz članka 133. (b) Zakonika o porezu na nasljeđivanje mogu se odrediti samo nakon osude nekih osoba zbog namjernih povreda tog zakonika. Nasuprot tomu, za primjenu sankcije iz članka 162. podstavka 2. nije potrebna namjera (prijevara) — čini se da je nepažnja dovoljna. Kao drugo, što se tiče vremenske primjene sankcija, u članku 133. (b) predviđeno je da se sankcije iz tog članka mogu, na temelju konačne presude suda, odrediti u trajanju od tri mjeseca do pet godina. Međutim, to nije slučaj s trajanjem sankcije koja se može odrediti na temelju članka 162. podstavka 2., za koju nema propisanog vremenskog ograničenja. Stoga se stranom UCI-ju može zabraniti da u Belgiji trguje svojim udjelima na neodređeno vremensko razdoblje.

67. Stoga, prilično je jasno da se ta dva sankcijska sustava znatno razlikuju u pogledu vrste ponašanja koja kažnjavaju te težine i trajanja zabrana koje se njima uvode. Posljedično, glede sankcije iz članka 162. podstavka 2. belgijskog Zakonika o porezu na nasljeđivanje radi se o različitom postupanju koje se temelji isključivo na mjestu sjedišta. Stoga predstavlja izravnu diskriminaciju koja je u suprotnosti s člankom 49. Ugovora o EZ-u.

68. Analiza belgijskih nacionalnih odredbi iz perspektive slobodnog kretanja kapitala, s osobitom pozornošću na iznimke iz članka 58. Ugovora o EZ-u na koji se poziva belgijska vlada, ne vodi do drukčijeg zaključka.

69. U članku 58. stavku 1. točki (a) Ugovora o EZ-u stoji da članak 56. UEZ-a ne dovodi u pitanje pravo država članica da primjenjuju odgovarajuće odredbe svojeg poreznog prava kojima se pravi razlika između poreznih obveznika koji nisu u istom položaju u pogledu mjesta boravišta. Međutim, u skladu s člankom 58. stavkom 3. Ugovora o EZ-u, nacionalne mjere na koje se ta odredba odnosi ne smiju biti sredstvo proizvoljne diskriminacije ili prikrivenog ograničenja slobodnog kretanja kapitala. Točno je da takve mjere mogu biti opravdane važnim razlogom u općem interesu. Međutim, ne smiju prekoračiti ono što je nužno za ostvarenje ciljeva koje želi postići država članica [39].

70. Po mojemu mišljenju, sankcija koja je potencijalno vremenski neograničena, po samoj svojoj naravi, teško može zadovoljiti zahtjeve proporcionalnosti, osobito element nužnosti.

71. Zbog tih razloga, zaključujem da se članak 49. UEZ-a protivi sankciji poput one predviđene člankom 162. podstavkom 2. belgijskog Zakonika o porezu na nasljeđivanje, koja se sastoji od potencijalne sudske zabrane trgovanja udjelima na državnom području države članice u budućnosti, koja se primjenjuje samo na strane UCI-je.

38 — Vidjeti, osobito, presudu Liga Portuguesa de Futebol Profissional (C-42/07, EU:C:2009:519, t. 48., 51. i 52.).

39 — Vidjeti presudu Komisija/Belgija (C-478/98, EU:C:2000:497, t. 41.).

## V – **Zaključak**

72. S obzirom na prethodna razmatranja, predlažem Sudu da na pitanja koja mu je uputio cour d'appel de Bruxelles (Žalbeni sud u Bruxellesu) odgovori na sljedeći način:

Direktiva Vijeća 69/335/EEZ od 17. srpnja 1969. o neizravnim porezima na prikupljanje kapitala ne protivi se naplaćivanju poreza subjektima za zajednička ulaganja (UCI-jima) sa sjedištem u drugoj državi članici kao što je godišnji porez na UCI-je o kojemu je riječ u glavnom postupku.

Direktiva Vijeća 85/611/EEZ od 20. prosinca 1985. o usklađivanju zakona i drugih propisa o subjektima za zajednička ulaganja u prenosive vrijednosne papire (UCITS) treba se tumačiti na način da se ne protivi naplaćivanju poreza, kao što je godišnji porez na UCI-je o kojem je riječ u glavnom postupku.

Članak 56. stavak 1. Ugovora o EZ-u ne protivi se poreznom zakonodavstvu države članice, kao što je ono o kojem je riječ u glavnom postupku, koje rezidentne i nerezidentne UCI-je obvezuje na plaćanje godišnjeg poreza na temelju neto iznosa upisanih na njezinu državnom području.

Članak 49. Ugovora o EZ-u protivi se sankciji poput one predviđene člankom 162. podstavkom 2. belgijskog Zakonika o porezu na nasljeđivanje, koja se sastoji od potencijalne sudske zabrane trgovanja udjelima na državnom području države članice u budućnosti, koja se primjenjuje samo na strane UCI-je.